

Opsteller: André de Baerdemaeker (interim secretaris)
Datum: 22 mei 2018
Betreft: Jaarverslag Stichting Vogelklas Karel Schot 2017

Inleiding

Stichting Vogelklas Karel Schot te Rotterdam is een opvangcentrum voor gewonde, zieke en anderszins hulpbehoevende wilde vogels, en zoogdieren. Jaarlijks worden duizenden opgevangen, met het doel deze weer in goede gezondheid in vrijheid te stellen.

Voor u ligt het jaarverslag over het jaar 2017 waarin u kunt lezen hoe het jaar is verlopen. Dit jaarverslag gaat specifiek in op de organisatie in paragraaf 2 en de uitgevoerde werkzaamheden in paragrafen 3 en 4. De financiën komen in paragraaf 5 aan bod. In de laatste paragraaf vermelden wij onze samenwerkingspartners, aan wie wij veel dank verschuldigd zijn.

Organisatie

Bestuur

De stichting heeft een uit zeven zetels bestaand bestuur, waarvan er in 2017 vijf bezet waren. De samenstelling van het bestuur in 2017 is als volgt:

De heer André de Baerdemaeker, in het dagelijks leven ecoloog bij Bureau Stadsnatuur, is voorzitter en waarnemend secretaris. De heer Martin Frank, werkzaam als functionaris voor gegevensbescherming en strategisch beleidsadviseur bij Stichting Pameijer, is penningmeester. De algemeen bestuursle-

den zijn mevrouw Monique Fransen, freelance communicatieadviseur, de heer Eelco Koppert, manager bij ING en mevrouw Anja Melis (geen hoofdbetrekking). De functie van secretaris is in 2017 vacant.

Staf

De Vogelklas heeft drie betaalde medewerkers in dienst. Mevrouw Monique de Vrijer is als beheerder, samen met het dagelijks bestuur, verantwoordelijk voor de uitvoering van het gestelde beleid. Zij leidt het operationele deel van de Vogelklas en dus is zij de centrale spil in de organisatie. Mevrouw Mirjam van den Ouden is als hoofd diervoorzorging verantwoordelijk voor de behandeling van de dieren en het aansturen van het team van vrijwilligers. Daarnaast treedt zij op als plaatsvervangend beheerder en is in die hoedanigheid nauw betrokken bij alle aspecten van de organisatie. De heer Eewout Rorije is per 21 augustus 2017 aangetreden als diervoorzorging. Hij vervangt daarmee mevrouw Esmeralda van de Keur. Zij heeft de Vogelklas per 1 september verlaten en was als diervoorzorging werkzaam. De hoeveelheid werk die de staf (vooral in het hoogseizoen) verzet is enorm, zodat versterking van het team nog altijd prioriteit heeft.

Vrijwilligers

De Vogelklas kon in 2017 rekenen op de inzet van 120 vrijwilligers. Het aantal vrijwilligers is de laatste drie jaar tamelijk stabiel.

Stagiairs

Het opleiden van stagiairs is een ander belangrijke aspect van het vogelklaswerk. De Vogelklas heeft jaarlijks ten minste tien stageplaatsen beschikbaar. In 2018 waren in totaal 14 studenten in de Vogelklas actief om hun stage te voltooien. Het opleiden van studenten tot diervverzorgers geeft grote meerwaarde aan het asielwerk. Dat de waardering wederzijds is, blijkt uit het feit dat relatief veel stagiairs na hun stage als vrijwilliger actief blijven.

Opvang vogels en zoogdieren

Opvangtotalen

In 2017 heeft de Vogelklas in totaal 10.267 dieren opgevangen (bijlage 1), wat een nieuw record is. De jaarlijkse groei in patiënten zet daarmee door. De Vogelklas ontving 9171 wilde vogels, verdeeld over 112 soorten. Daarnaast werden 888 tamme dieren opgevangen. Er arriveerden 205 wilde zoogdieren, verdeeld over elf soorten. Het totaal ligt een flink stuk lager dan in voorgaande jaren, omdat de egels die door Egelopvang Zuid-Holland-Zuid werden behandeld niet meer onder de ontheffing en verantwoordelijkheid van de Vogelklas vallen. Een aantal van 33 egels werd via de Vogelklas opgevangen en doorgesluisd naar de egelopvang. Daarmee waren vleermuizen de belangrijkste patiëntengroep onder de zoogdieren, met 166 exemplaren verdeeld over zes soorten. Hieronder opnieuw Tweekleurige vleermuizen (2 exemplaren). In Nederland een zeldzame soort die echter opvallend vaak in de Vogelklas opduikt.

Behandelsucces

Niet alle dieren in de Vogelklas zijn behandeld voor hun kwalen. Voor 4734 vogels kwam alle hulp te laat: zij zijn direct bij de intake geëuthanaseerd of stierven zelf bij arriveren in de Vogelklas. Euthanasie is een belangrijk middel om uitzichtloos lijden bij zwaargewonde en ernstig zieke dieren zoveel mogelijk te bekorten.

Voor 4353 wilde vogels hebben we naast de oorzaak van binnenkomst ook het succes van de behandeling kunnen meten (bijlage 4). Van deze vogels kon 52% weer in vrijheid kon worden gesteld. De andere dieren stierven in de Vogelklas, of werden later alsnog geëuthanaseerd, bijvoorbeeld wanneer bleek dat een behandeling na enige tijd niet aansloeg.

Er werden 805 vogels overgeplaatst naar een andere organisatie. Het betrof veelal tamme vogels, waaronder kippen (144) en sierduiven (157). Er werden ook 186 wilde vogels overgeplaatst naar een ander opvangcentrum. Vooral tijdens de opvang van met olie besmeurde zwanen moest er ruimte worden gemaakt. Maar ook ten behoeve van betere behandelingen of huisvesting werden dieren soms overgeplaatst.

Incident oliezwanen Pernis

Op 16 juli 2017 vond een abusievelijke morsing van 2000-4000 liter olie in de Tweede Petroleumhaven in Rotterdam-Pernis plaats. De olie kwam daarbij in het oppervlaktewater terecht. In het gebied bevonden zich Knobbelzwanen en andere watervogels. Hiervan werden 35 vogels, waaronder 29 Knobbelzwanen naar de Vogelklas gebracht. Omdat Knobbelzwanen grote dieren zijn,

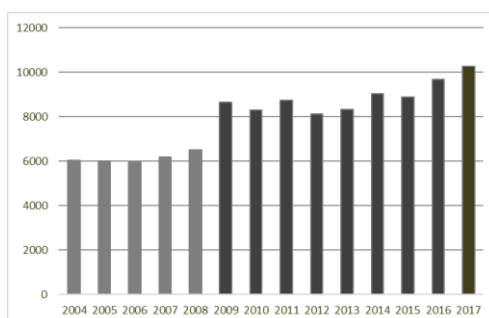

verge dit nogal wat van de capaciteit van het asiel. Dankzij de nauwe samenwerking met verscheidene organisaties werden bijna alle dieren weer schoon in vrijheid gesteld. Het incident trok veel aandacht van diverse media (zie hieronder) en leidde er ook toe dat de Vogelklas met Havenbedrijf in gesprek ging over de afhandeling van toekomstige incidenten.

Ontwikkelingen

Voor 2009 ving de Vogelklas jaarlijks tussen de 6000 en 6500 dieren op (figuur 1). In 2009 steeg dat aantal sterk, als gevolg van verbeterde samenwerkingsverbanden en sluiting van kleine asielen in de regio. Sindsdien schommelt het aantal opgevangen dieren in de Vogelklas jaarlijks boven de 8000. Het lijkt er nu op dat er nog altijd groei plaatsvindt.

Het aantal Knobbelzwanen vertoonde in 2017 een opvallende toename van bijna 50%. Hoewel deze piek niet de totale toename van dieren verklaard, is het wel een opvallend signaal.

Figuur 1. Jaarlijks aantal opgevangen dieren in 2004-2017.

Herkomst dieren

In bijlage 2 is te zien uit welke gemeentes de dieren in de Vogelklas afkomstig zijn. Van 9404 vogels is de herkomst bekend (93,5%). De Vogelklas ontving vogels uit 43 Zuid-Hollandse gemeentes. Dat is iets meer dan in 2016, toen uit 39 gemeentes dieren werden gebracht. Het grootste aantal (3841 exemplaren; 41%) kwam uit Rotterdam. In absolute zin is dat een toename ten opzichte van het voorgaande jaar, maar in relatieve zin is het aandeel van Rotterdam ten opzichte van de andere gemeentes met 5% gedaald. Desondanks blijft Rotterdam de onbetwiste koploper. Op de tweede plaats volgt Dordrecht met 673 vogels (7%). Ook hier is sprake van een absolute toename, maar het aandeel blijft gelijk. De enige andere gemeente die meer dan 5% levert is Nissewaard.

Educatie

Rondleidingen

De Vogelklas heeft in totaal 15 rondleidingen gegeven aan diverse doelgroepen. Door aangescherpte regelgeving omtrent vogelgriep lag dit aantal iets lager dan gebruikelijk. Daarnaast kwamen ruim 400 bezoekers af op de open dag, op 22 mei. De Vogelklas is tevens veelvuldig in de media, bij voorkeur om voorlichting te geven, zoals over de effecten van vervuiling en vandalisme op het welzijn van wilde dieren.

Presentaties

Het geven van presentaties behoorde ook in 2017 tot de werkzaamheden van de Vogelklas. In totaal werden 11 presentaties verzorgd, waaronder een lezing voor dierenambulancepersoneel over de omgang met vleermuizen.

Aandacht in de media

Een manier om het werk en het gedachtegoed van de Vogelklas naar het publiek over te brengen is het actief opzoeken van media-aandacht. De Vogelklas kwam in het afgelopen jaar 65 keer in beeld. De meeste berichten over de Vogelklas werden geplaatst door RTV Rijnmond en het AD Rotterdams Dagblad (tabel 1).

Columns in opinie- of blogmedia zijn een goede en zekere manier om inhoud over de Vogelklas te delen met een specifiek publiek. Het brede publiek wordt hier waarschijnlijk niet door gevonden, maar de Vogelklas kan via deze weg wel een educatieve rol vervullen voor geïnteresseerd publiek. De aandacht in kleine regiokrantjes en huis-aan-huis-bladen ligt wat achter op de rest. Hier zal meer aandacht voor zijn in het komende jaar.

Tabel 1. Nieuwsberichten over de Vogelklas per medium.

AD Rotterdam	22
RTV Rijnmond	15
AD de Dordtenaar	7
Animals Today	5
Hart van Nederland	3
DordtCentraal	3
de Havenloods	2
Het Kompas	2
Jaarverslag St. Volkskracht 2017	1
RealMag	1
Ridderkerks Dagblad	1
Schakel Albrandswaard	1
De Havenkrant	1
AD Voorne-Putten	1
Totaal	65

Financiën

De Vogelklas heeft in 2017 een klein verlies gemaakt van €4.115,-. Wij zijn alle donateurs, sponsors en de Gemeente Rotterdam dankbaar voor de financiële steun die wij van hen mochten ontvangen. In het bijzonder zijn wij de donateurs dankbaar die de Vogelklas hebben opgenomen in hun nalatenschap.

De Jaarrekening 2017 van de Vogelklas is op de website gepubliceerd. Daarin zijn onder meer de financiële positie, de balans, de staat van baten en lasten en de toelichtingen daarop opgenomen en voorzien van een accountantsverklaring.

Samenwerkingsverbanden en dankwoord

De Vogelklas kan haar werk niet goed uitvoeren zonder de onmisbare steun van diverse organisaties, instellingen en overheden die de stichting te hulp komen. Gemeente Rotterdam verleent de Vogelklas al jaren een prestatiesubsidie waardoor de Vogelklas financieel op de been kan blijven.

Dierenbescherming Rijnmond is eveneens al jaar en dag een steun en toeverlaat. Niet in de laatste plaats vanwege het vervoeren van honderden dieren, Diverse vogelopvangcentra werken met de Vogelklas samen om de kwaliteit en capaciteit van de vogelopvang zo hoog mogelijk te houden.

Stichting Olievogelopvang Nederland (SON; intussen omgedoopt tot SON Respons) verleende onmisbare ondersteuning tijdens het olie-incident in de Rotterdamse haven. Dat geldt ook voor Sea Alarm.

Daarnaast mogen Rijkswaterstaat, Koole Tankstorage Minerals B.V., de Koninklijke

Roeiers Vereniging Eendracht (KRVE) en Dieren4U niet onvermeld blijven.

Verschillende onderzoeksinstituten en instanties werken samen met de Vogelklas om onze kennis en kunde te blijven verbeteren: Erasmus Universiteit Rotterdam, Naturalis Leiden, Universiteit Utrecht, Natuurhistorisch Museum Rotterdam, GGD-Rotterdam, De Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit, Vleermuiswerkgroep Nederland, Rijksdienst voor Ondernemend Nederland RVO, de Dierenpolitie, Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid en Stadsbeheer Rotterdam.

Dankzij de inzet en de betrokkenheid van vele mensen die hier onmogelijk allemaal genoemd kunnen worden kon de Vogelklas ook in 2017 weer haar werk verrichten. Al die mensen die op de één of de andere manier iets voor de Vogelklas deden, een helpende hand toestaken, een vogel opraapten, een donatie deden of ons op andere wijze hebben geholpen: bedankt.

BIJLAGE 1. Opgevangen dieren in 2017

WILDE VOGELS	9171		
Aalscholver	57	Ooievaar	4
Alk	2	Paapje	1
Beflijster	2	Pimpelmees	95
Bergeend	15	Putter	17
Blauwe Reiger	79	Ransuil	4
Boerenzwaluw	30	Ringmus	2
Bokje	2	Roek	2
Bonte Strandloper	1	Roerdomp	1
Bonte Vliegenvanger	1	Roodborst	41
Boomklever	1	Scholekster	46
Boomkruiper	12	Slechtvalk	10
Boomvalk	6	Slobeend	2
Bosuil	16	Smelleken	1
Brandgans	6	Sperwer	20
Bruine Kiekendief	2	Spreeuw	69
Buizerd	56	Staartmees	3
Casarca	1	Stadsduif	1109
Ekster	269	Steenuil	4
Fazant	15	Stormmeeuw	40
Fitis	1	Tjiftjaf	10
Fuut	46	Torenvalk	23
Gaai	56	Tuinfluit	2
Gekraagde Roodstaart	1	Tureluur	1
Gierzwaluw	140	Turkse Tortel	664
Goudhaan	8	Velduil	2
Grasmus	1	Vink	16
Grauwe Gans	94	Visdief	6
Groene Specht	13	Vuurgoudhaan	3
Groenling	11	Waterhoen	138
Grote Bonte Specht	28	Waterral	11
Grote Canadese Gans	31	Watersnip	1
Grote Mantelmeeuw	5	Wilde Eend	713
Grote Zilverreiger	1	Winterkoning	12
Halsbandparkiet	90	Wintertaling	1
Havik	5	Witte Kwikstaart	12
Heggenmus	26	Zanglijster	52
Holenduif	6	Zeekoet	8
Houtduif	1260	Zilvermeeuw	248
Houtsnip	79	Zwarte Kraai	228
Huismus	117	Zwarte Mees	3
Huiszwaluw	22	Zwarte Roodstaart	2
Ijsvogel	22	Zwartkop	10
Jan-van-gent	7		
Kauw	465	TAMME DIEREN	891
Kemphaan	2	Kip	163
Kerkuil	15	postduif	304
Kievit	3	sierduif	225
Kleine Canadese Gans	1	siereend	92
Kleine Karekiet	6	siergans	35
Kleine Mantelmeeuw	372	sierhoender	15
Kleine Plevier	1	tropische vogel	53
Kleine Zilverreiger	1	valkeniersvogel	1
Kluut	1	tam konijn	1
Kneu	1	huiskat	2
Knobbelzwaan	545		
Koekoek	2	ZOOGDIEREN	205
Kokmeeuw	178	Bunzing	3
Kolgans	3	dwergvleermuis spec.	5
Koolmees	173	Egel	33
Koperwiek	4	Gewone dwergvleermuis	75
Krakeend	6	Huisspitsmuis	1
Kuifeend	31	Laatvlieger	10
Kwak	1	Meervleermuis	1
Lepelaar	4	Rosse vleermuis	5
Meerkoet	357	Ruige dwergvleermuis	68
Merel	632	Steenmarter	1
Nijlgans	82	Tweekleurige vleermuis	2
Noordse Pijlstormvogel	1	Wezel	1
Noordse Stormvogel	3		
Oeverloper	1	TOTAAL	10.267

BIJLAGE 2 – Herkomstgemeentes van vogels in de Vogelklas 2017

GEMEENTE	AANTAL	%
Rotterdam	3841	40,8
Dordrecht	673	7,2
Nissewaard	497	5,3
Schiedam	348	3,7
Capelle aan den IJssel	331	3,5
Zwijndrecht	302	3,2
Ridderkerk	283	3,0
Barendrecht	269	2,9
Hellevoetsluis	263	2,8
Binnenmaas	223	2,4
Lansingerland	222	2,4
Goeree-Overflakkee	209	2,2
Papendrecht	191	2,0
Krimpenerwaard	185	2,0
Oud-Beijerland	164	1,7
Molenwaard	162	1,7
Hendrik-Ido-Ambacht	143	1,5
Sliedrecht	142	1,5
Albrandswaard	131	1,4
Brielle	109	1,2
Alblasserdam	107	1,1
Cromstrijen	104	1,1
Westvoorne	92	1,0
Hardinxveld-Giessendam	74	0,8
Strijen	73	0,8
Korendijk	72	0,8
Vlaardingen	63	0,7
Den Haag	17	0,2
Zuidplas	17	0,2
Maassluis	14	0,1
Alblasserwaard	7	0,1
Pijnacker-Nootdorp	5	0,1
Gorinchem	4	0,0
Delft	3	0,0
Giessenlanden	3	0,0
Alphen aan den Rijn	2	0,0
Midden-Delfland	2	0,0
Nieuwkoop	2	0,0
Rijswijk	2	0,0
Zederik	2	0,0
Zoetermeer	2	0,0
Gouda	1	0,0
Waddinxveen	1	0,0
buiten Zuid-Holland	47	0,5
onbekend	655	(6,5)
TOTAAL	10.059	

BIJLAGE 3. Oorzaken van binnenkomst van vogels in 2017

Oorzaak	Aantal	percentage van het aantal patiënten (alleen van dieren met bekende oorzaak: 5599 (55.7%); waarden onder 1% niet weergegeven)
Jong en verweesd	1936	34.6%
Verdwaald huisdier	632	11.3%
Uitputting	631	11.3%
Gebeten door kat	609	10.9%
Verwond in het verkeer	536	9.6%
Tegen raam gevlogen	404	7.2%
Gepakt door een vogel	182	3.3%
Verstrikt in draad of touw	112	2.0%
Nest verwijderd bij werkzaamheden	106	1.9%
Gebeten door hond	44	
Besmeurd met stookolie	38	
Verwond aan vishaak	31	
Besmeurd met plantaardige olie	30	
Tegen kabel gevlogen	23	
Verstrikt in visdraad	22	
Verstrikt geraakt in een net	19	
Verwond door mens	19	
Storm	17	
Inbeslagname	11	
Vastgeplakt in lijm	10	
Verwond door zwerfafval	9	
Hitte	1	
Oorzaak onbekend	4460	
Totaal	10.059	

BIJLAGE 4. Behandelingsucces van vogels in 2017

Behandeld	4353	
Euthanasie	569	13%
Gestorven	1502	35%
Losgelaten	2282	52%
Niet-behandeld	5706	
Gestorven bij binnenkomst	2275	
Euthanasie bij binnenkomst	2459	
Losgelaten bij binnenkomst	130	
Herplaatst	805	
Nog present op 1 januari 2018	37	